

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

27 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Catan Liliana,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursurile ordinare declarate de către procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru și de către partea vătămată Avtutov Piotr, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 04 iunie 2019, în cauza penală în privința lui

Popov Gheorghe xxxx, născut la xxx, originar din or. xxxx, domiciliat în or.xxx, str. xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 13.02.2017 – 27.12.2018;

Instanța de apel: 28.02.2019 – 04.06.2019;

Instanța de recurs: 07.02.2020 – 27.10.2020.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul central din 27 decembrie 2018 Popov Gheorghe a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.287 alin. (3) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsă de 3 (trei) ani închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 90 Cod penal, pedeapsa aplicată lui Popov Gheorghe a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 3 (trei) ani.

A fost respinsă cererea procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată, ca fiind neîntemeiată.

A fost încasat din contul inculpatului Popov Gheorghe, în beneficiul lui Avtutov Piotr, suma de 5769, 64 lei (cinci mii șapte sute șazeci și nouă lei 64 bani), ca recuperare a prejudiciului material cauzat.

A fost încasat din contul inculpatului Popov Gheorghe, în beneficiul lui Avtutov Piotr, prejudiciul moral cauzat prin infracțiune în suma de 5000 (cinci mii) lei.

A fost încasat din contul inculpatului Popov Gheorghe, în beneficiul lui Avtutov Piotr, suma de 5000 (cinci mii) lei, cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică acordată la judecarea cauzei date.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

1.1. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, Popov Gheorghe, la data de 30 martie 2015 aproximativ pe la orele 18:25, aflându-se pe str. Xxxxx, r-nul Taraclia, pe drum de țară, vis-a-vis de grădinile gospodăriilor

situate pe str. Lazo nr. 156 și 158, lovind cu un băț în partea dreaptă din față a autovehiculului, a oprit tractorul de marca "xxx" cu numărul de înmatriculare TR-B 329 cu o remorcă echipată cu o cabină pentru transportarea pasagerilor, condusă de Avtutov Piotr, și a cerut ca acesta din urmă să înceteze deplasarea cu tractorul pe drumul public. Ca urmare, Avtutov Piotr, ignorând cerințele vădit ilegale ale lui Popov Gheorghi, a cerut să fie eliberat carosabilul pentru a nu împiedica circulația transportului, astfel Popov Gheorghi, încălcând grosolan ordinea publică și manifestând o vădita lipsă de respect față de societate, a inițiat un conflict cu Avtutov Piotr, în procesul căruia, dând dovadă de o obraznicie deosebită, a început să-l numească cu cuvinte necenzurate și folosindu-se de faptul că acesta din urmă s-a întors, încercând să urce în cabina tractorului, i-a aplicat o lovitură în regiunea gâtului și capului lui Avtutov Piotr cu un băț cu lungimea de 132 cm, cu un diametru de 2.5 cm în partea de jos și 1 cm în partea de sus, cauzându-i ca urmare leziuni corporale sub formă de trauma cranio-cerebrală închisă, manifestată prin comoție cerebrală, ce condiționează după sine dereglarea sănătății de scurtă durată și, care se califică ca vătămări corporale ușoare. Apoi Popov Gheorghi Vasili a opus rezistență, atunci când Avtutov Piotr a încercat să-i ia bățul pentru a opri agresiunea, inculpatul a continuat să-l insulte, amenințându-l cu violență fizică.

Aceste acțiuni ale lui Popov Gheorghi au fost calificate în baza art. 287 alin. (3) Cod penal – huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obraznicie deosebită, săvârșită cu aplicarea altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale și a sănătății.

2. Sentința a fost atacată cu apel de către:

- inculpatul Popov Gheorghi prin care a solicitat casarea sentinței Judecătoriei Cahul, sediul central din 27 decembrie 2018 cu emiterea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat;

- partea vătămată Avtutov Piotr prin care a solicitat casarea sentinței, în partea ce ține de admiterea acțiunii civile prin care s-a dispus încasarea din contul inculpatului în beneficiul lui Avtutov Piotr, suma de 5769, 64 lei cu titlu de recuperare a prejudiciului material, suma de 5000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin infracțiune și suma de 5000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să se încaseze din contul inculpatului Popov Gheorghi în beneficiul lui Avtutov Piotr suma de 10 565,44 lei cu titlu de recuperare a prejudiciului material, 20 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și încasarea cheltuielilor suplimentare în legătură cu examinarea cauzei în instanța de apel, în rest sentința instanței de fond a lăsa fără modificări.

2.1. În motivarea apelului inculpatul Popov Gheorghi a indicat că:

- la baza sentinței au stat declarațiile făcute de Papurov Alexandr și Avtutov Maria, care de fapt nu au fost prezenți la locul infracțiunii și care sunt persoane cointeresate, și care și-au schimbat declarațiile de câteva ori;

declarațiile făcute de martorul acuzării Vlaicova Maria, care și-a schimbat declarațiile de câteva ori;

- declarațiile martorilor colaboratorilor de poliție Pitrapov Ivan, care și-au schimbat declarațiile inițiale și au ascuns probele materiale (instrumentul de montare), Caraivanov Ivan, care a falsificat declarațiile și semnătura martorului Șupac Zahari, Glavcev Stepan care a schimbat declarațiile de două ori și a ascuns faptul existenței instrumentului de montare;

- nu a fost cercetat bățul din lemn pentru a stabili prezența amprentelor digitale sau prezența urmelor de la aplicarea loviturii, nici cu care parte a fost aplicată lovitura (cu cea groasă sau cu cea subțire);

- certificatul eliberat de Primărie a fost eliberat la 04 aprilie 2016, adică peste un an, atunci când urmărirea penală a fost începută în luna mai 2015;

- martorul Dimitrov Nicolai, are un interes, deoarece Avtutov Piotr, lucrează în subordinea sa;

- medicul legist Ceban Alexandru, de la început a declarat că, l-a examinat pe Avtutov Piotr și a constatat prezența traumei cranio-cerebrale, iar apoi și-a schimbat declarațiile, indicând că concluzia a fost făcută în baza descrierii;

- procesul verbal de cercetare la fața locului din 30 martie 2015, de fapt nu a fost întocmit;

- în sentință este menționat un alt instrument de montare, o piatră, un camion cu remorcă, însă aceste obiecte nu sânt prezente la materialele cauzei;

- la baza sentinței a stat caracteristica eliberată de Caraivanov Ivan, persoana care a dat mărturii false, precum că Popurov Alexandr, a fost prezent la locul infracțiunii;

- Avtutov Piotr fiind la volanul tractorului de model xxxl-a tamponat, iar apoi i-a aplicat lovituri peste mâna dreaptă cu o rangă și i-a aplicat cinci lovituri peste față cu mâna stângă;

- bățul care a fost prezentat în calitate de corp delict, nu a fost examinat, pe acest băț nu au fost și nu pot fi urme rămase după lovitură;

- nu s-a stabilit cu care capăt a fost aplicată lovitura;

- instanței i-a fost prezentat cu totul alt băț, dimensiunile sânt altele;

- din declarațiile făcute de Porpurov Alexandru, el se afla în cabină și a văzut cele întâmplate;

- martorii Pitrapov Ivan, Caraivan Ivan și Dimitrov Nicolai, au declarat că, venind la locul infracțiunii Porpurov Alexandru, era prezent. Însă, Porpurov Alexandru, nu a declarat despre faptul că au sosit colaboratorii de Poliție, că a venit Vlaicova Maria și despre ce s-a întâmplat anterior, cui și când a dat declarații când a ieșit din cabină, unde a plecat după ce a ieșit din cabină, unde a plecat tractorul după incident, cine era prezent după sosirea colaboratorilor de poliție – nu a comunicat nimic despre aceste fapte, ceea ce confirmă lipsa lui de la locul incidentului, fapt menționat de Vlaicova Maria, și Șupac Zahari, precum că nu a fost prezent la locul incidentului;

- din declarațiile făcute anterior, și din experimentul efectuat la 27 iunie 2015, precum și din schema locului incidentului, se vede că el nu s-a aflat pe carosabil, nefiind confirmat faptul că, ar fi ieșit pe carosabil;
 - s-a stabilit că, Avtutov Piotr ar fi vrut să parcheze remorca tractorului în parcare, care se afla la o distanță de 50-60 metri de locul unde se afla inculpatul, însă acesta se deplasa din direcția parcării, iar locul atribuit pentru intrare are o suprafață mai mare de 300 metri. Însă, partea vătămată a trecut de locul pentru parcare cu 50-60 metri înainte, a ieșit de pe carosabil pe pășunea unde se afla inculpatul și se deplasa în direcția ultimului;
 - versiunea înaintată de Avtutov Piotr, precum că inculpatul ar fi lovit cu un băț în cabina tractorului, la fel nu și-a găsit confirmare, astfel, din cuvintele părții vătămate, inculpatul s-a aflat în fața tractorului, având în vedere că bățul are lungimea de 1,32 m, iar de la cabină până la capătul roților din față sunt 2,28 m, inculpatul nicicum nu putea să ajungă până la sticla tractorului;
 - pe parcursul examinării cauzei s-a spus în formă verbală fără prezentarea probelor, că a fost aplicată o lovitură peste gât din spate;
 - nu s-a menționat despre careva lovituri în cap. Expertiza medico-legală din 04 mai 2015, din declarațiile făcute de expertul Ceban Alexandru în ședința de judecată, a fost efectuată după descrieri. Însă, expertul Ceban Alexandru nu a putut explica judecătorului în care parte a gâtului a fost aplicată lovitură și dacă a fost aplicată de fapt lovitură, deoarece personal nu l-a examinat pe Avtutov Piotr;
 - instanța de fond nu a ținut cont de faptul că, inculpatul s-a aflat în calitate de bănuț mai mult de 1 an și 6 luni. La 19 august 2015 procurorul în Procuratura Taraclia, Terzi V., a emis ordonanță de încetare a urmăririi penale în privința sa în legătură cu lipsa componentei de infracțiune. Pe parcursul perioadei de 1 an și 6 luni nici inculpatul și nici avocatul său nu au fost chemați la Procuratura și abia la 19 octombrie 2016, în timpul examinării cauzei la Judecătoria Taraclia a aflat despre faptul că are calitatea de bănuț.
- 2.2.** În motivarea apelului partea vătămată Avtutov Piotr a indicat că:
- reieșind din bonurile de plată prezentate instanței, toate cheltuielile suportate, care includ cheltuieli pentru medicamente, cheltuieli de transport suportate atât la faza urmăririi penale, cât și la etapa judecării cauzei, efectuarea raportului de expertiză, au fost indicate clar în materialele cauzei, constituind suma de 10565,44 lei. Toate bonurile de plată au fost prezentate instanței în două etape, la începutul cercetării judecătorești și la finele acesteia, nefiind prezentat nici un act în plus;
 - datele din bonuri corespund datelor când au fost efectuate acțiunile, de aceia suma ce urmează a fi încasată constituie anume 10565,44 lei, pe care o solicită de a fi încasată la examinarea cauzei în instanța de apel;
 - acțiunile huliganice au fost săvârșite de Popov Gheorghe la 30 martie 2015, însă sentința a fost pronunțată abia la 27 decembrie 2018, și în toată această perioadă i se spunea că nu va obține nimic, fapt care îi cauza suferințe morale

suplimentare, având în vedere faptul că până în prezent Popov Gheorghii nu a recunoscut vina, și îl expune ca fiind mincinos;

- toate acțiunile procesuale efectuate cu participarea sa, sunt descrise în procesele verbale prezente la materialele cauzei penale, fapt menționat atât în acțiunea civilă înaintată, cât și în susținerile verbale. La efectuarea tuturor acțiunilor procesuale, a suportat un disconfort enorm și înjosire în fața altor persoane, deoarece era nevoit să-și apere drepturile sale, iar inculpatul nici măcar nu și-a cerut scuze. Toate aceste circumstanțe, îi acordă temeiul juridic de a solicita să-i fie recuperat prejudiciul moral cauzat în mărime de 20 000 lei.

3. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 04 iunie 2019, a fost respins apelul declarat de partea vătămată Avtutov Piotr. Admis apelul declarat de către inculpatul Popov Gheorghii. A fost casată total sentința Judecătoria Cahul, sediul central din 27 decembrie 2018, prin care Popov Gheorghii, a fost condamnat în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, la pedeapsa 3 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu suspendarea executării pedepsei pe un termen de probațiune de 3 ani. A fost pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează: a fost încetat procesul penal privind învinuirea lui Popov Gheorghii în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, dat fiind că există alte circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală a inculpatului Popov Gheorghii. A fost lăsată fără examinarea acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Avtutov Piotr. A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

4. Pentru motivarea soluției, instanța de apel a reținut următoarele:

Instanța de fond a dat o apreciere greșită probelor administrate și cercetate, ne ținând cont de probele stabilite la caz, potrivit cărora sunt alte circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală a inculpatului Popov Gheorghii. Astfel, a fost stabilit, că la 19 mai 2015 a fost emisă ordonanța de recunoaștere a lui Popov Gheorghii în calitate de bănuț pentru acțiunile de huliganism în baza art. 287 alin. (3) Cod penal (vol. I, f.d.83).

Prin ordonanța procurorului din 19 august 2015, Popov Gheorghii a fost scos de sub urmărire penală, din lipsa în acțiunile acestuia a elementelor componente de infracțiune prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal și încetată urmărirea penală (vol.I, f.d.117-119).

Prin ordonanța procurorului din 28 septembrie 2015, a fost anulată ordonanța din 19 august 2015 privind scoaterea lui Popov Gheorghii de sub urmărire penală, fiind reluată urmărirea penală pe dosarul penal nr. 2015460141 (vol. I, f.d.128- 129).

Prin ordonanța procurorului din 15 septembrie 2016, Popov Gheorghii a fost pus sub învinuire în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, fiindu-i înmănată ordonanța la aceiași dată (vol. I, f.d.184).

La 10 februarie 2017, a fost formulat și rechizitoriul în privința lui Popov Gheorghii, după care ultimul a fost deferit justiției.

Instanța de apel a reținut că, reieșind din ordonanța emisă la 19 mai 2015 de recunoaștere a lui Popov Gheorghî în calitate de bănuît pentru acțiunile de huliganism în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, fiind dispusă „recunoașterea lui Popov Gheorghî în calitate de bănuît pe cauza penală nr. 2015460141.

Instanța de apel a concluzionat că, ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuît în sensul dispoziției art. 63 alin. (1) Cod de procedură penală, este considerată acea ordonanță în care organul de urmărire penală pentru prima dată de la pornirea urmăririi penale expune fapta infracțională ca pe o faptă deja constatată și săvârșită de o persoană concretă, în speță dată această persoană fiind Popov Gheorghî, însoțită de calificarea juridico-penală a faptei. Prin aceasta organul de urmărire penală oficializează suspiciunile existente privind săvârșirea unei infracțiuni concrete de către o persoană determinată deja, iar în continuare toate acțiunile organului sunt îndreptate spre acumularea de probe întru confirmarea vinovăției acesteia.

Instanța de apel a stabilit că, despre încălcările privind faptul că, inculpatul Popov Gheorghî a fost reținut în calitate de bănuît mai mult de 3 luni a invocat atât apărătorul, cât și inculpatul în cadrul ședinței de judecată, însă instanța de fond nu le-a dat nici o apreciere.

Instanța de apel a evidențiat decizia Curții Constituționale de inadmisibilitate a sesizării nr.123g/2016 privind excepția de neconstituționalitate a art. 274 alin.(7) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova (începerea urmăririi penale) nr. 12 din 07.02.2017, Monitorul Oficial nr.85-91/38 din 24.03.2017, s-a indicat expres că toate acțiunile procesuale care se desfășoară la etapa premergătoare urmăririi penale au un caracter, *sui generis*, concentrat asupra scopului de a stabili și confirma existența bănuielii rezonabile cu privire la săvârșirea unei infracțiuni și este circumscrisă termenului de 30 de zile de la momentul sesizării sau autosesizării organului de urmărire penală sau a procurorului.

Instanța de apel a menționat că, în sensul art.63 alin. (1) Cod de procedură penală, bănuît este persoana față de care există anumite suspiciuni sau probe privind săvârșirea infracțiunii, dar nu există suficiente probe pentru a înainta învinuirea și a o recunoaște în calitate de învinuit. Aceeași normă procesuală prevede trei acte procedurale prin care persoana poate fi recunoscută în calitate de bănuît: procesul-verbal de reținere; ordonanța sau încheierea de aplicare a unei măsuri preventive neprivative de libertate; ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuît. Pentru a conferi previzibilitate și claritate normei restrictive enunțate, Codul de procedură penală, la alin.(2) din art.63, reglementează termenele în care persoana poate avea calitatea de bănuît. Aceste termene variază de la 72 ore în cazul reținerii persoanei, 10 zile în cazul aplicării măsurii preventive neprivative de libertate până la 3 luni sau, cu acordul Procurorului General sau al adjuncților săi, 6 luni în cazul emiterii unei ordonanțe. În același scop legea procesuală, la alin.(3) din art.63, reglementează

acțiunile pe care trebuie să le întreprindă în mod obligatoriu organul de urmărire penală.

Instanța de apel a notat că, la momentul expirării termenului reținerii, organul de urmărire penală trebuie să elibereze bănuitul ori să revoce în modul stabilit de lege măsura preventivă aplicată în privința lui, dispunând scoaterea lui de sub urmărire sau punerea lui sub învinuire. Potrivit alin. (5) art. 63 Cod de procedură penală „calitatea de bănuit încetează din momentul eliberării reținutului, revocării măsurii preventive aplicate în privința lui ori, după caz, anulării ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit și scoaterii lui de sub urmărire, sau din momentul emiterii de către organul de urmărire penală a ordonanței de punere sub învinuire.” Punerea persoanei sub învinuire permite organelor de urmărire penală, pe de o parte, să efectueze acțiunile necesare urmăririi penale, iar pe de altă parte, să facă previzibilă situația persoanei fără a leza drepturile fundamentale ale acesteia.

În acest sens, instanța de apel a subliniat că, procedura scoaterii bănuitului de sub urmărire penală este reglementată de art.284 Cod de procedură penală. Prin Legea nr.264-XVI din 28.07.2006, art.63 Cod de procedură penală a fost completat cu un nou alineat, prin care s-a reglementat procedura de scoatere a persoanei de sub urmărire penală în cazul expirării termenelor reglementate de alin.(2) art.63 Cod de procedură penală, prin încetarea acestei calități de drept. Aplicarea ulterioară a acestei norme a dus la lezarea drepturilor constituționale ale persoanelor, în special, prin refuzul organelor de urmărire penală și al instanțelor de judecată de a emite un act privind încetarea de drept a urmăririi penale și a calității de bănuit.

Instanța de apel a concluzionat că, calitatea de bănuit în privința lui Popov Gheorghii i-a fost atribuită acestuia din momentul emiterii ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit, adică din 19 mai 2015 și a expirat de drept la 19 august 2015, dată la care organul de urmărire penală urma în mod obligatoriu și necondiționat să-i înainteze învinuirea lui Popov Gheorghii sau să-l scoată de sub urmărirea penală.

Instanța de apel a stabilit că, prin ordonanța din 19 august 2015 a fost încetată urmărirea penală și scos de sub urmărirea penală Popov Gheorghii, din motivul lipsei în acțiunile lui a elementelor infracțiunii, prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal.

Ulterior, prin ordonanța procurorului din 28 septembrie 2015 a fost anulată ordonanța procurorului din 19 august 2015 și dispusă reluarea urmăririi penale pe dosarul penal nr. 2015460141 și doar la 15 septembrie 2016 lui Popov Gheorghii i-a fost înaintată învinuirea de către procuror, care a fost efectuată cu depășirea termenului legal, or calitatea de bănuit în privința lui Popov Gheorghii expirase de drept la data de 19 august 2015, iar prin faptul că ulterior ordonanța de scoatere de sub urmărire penală a fost anulată, acesta nu a mai fost recunoscut în calitate de bănuit, apoi la 15 septembrie 2016, i-a fost înaintată învinuirea, organul de urmărire penală a admis o ingerință în garanțiile

prevăzute de art. 22 Cod de procedură penală, care era în vigoare la momentul adoptării ordonanței. Or, scoaterea persoanei de sub urmărirea penală este actul de finalizare în privința acesteia a oricăror acțiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată, la expirarea termenului de 3 luni de menținere în această calitate.

Instanța de apel a menționat hotărârea Curții Constituționale prin care s-a dat interpretarea principiului constituțional non bis in idem. Potrivit pct. 6 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 26 din 23.11.2010 cu privire la excepția de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală (Monitorul Oficial 235-240/27, 03.12.2010), principiul constituțional de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă impune în linii mari autorităților publice competente nu numai interdicția de a judeca repetat persoana, dar și interdicția de a urmări de mai multe ori persoana pentru aceeași faptă. Având în vedere că, în orice societate democratică protecția persoanei este una din atribuțiile de bază ale statului, în exercitarea acesteia statul a instituit norme procesual-penale, concentrate în Codul de procedură penală al Republicii Moldova, care au drept scop, pe de o parte, să protejeze persoana, societatea și statul de infracțiuni, astfel încât persoana care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale, și, pe de altă parte, să protejeze persoana și societatea de actele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere, comise în activitatea de cercetare a infracțiunilor presupuse sau săvârșite, pentru ca nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată

Instanța de apel analizând ordonanța procurorului din 28 septembrie 2015 prin care s-a dispus anularea ordonanței cu privire la scoaterea de sub urmărire penală a lui Popov Gheorghi cu reluarea urmăririi penale, a conchis că aceasta contravine prevederilor art. 6 pct.44, art.22 alin.(2), 287 alin.(4) Cod de procedură penală, art. 4 Protocolul 7 CEDO și art. 7 alin.(2) Cod penal, care prevede că, hotărârea organului de urmărire penală de scoatere a persoanei de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, precum și hotărârea judecătorească definitivă, împiedică reluarea urmăririi penale, punerea sub învinuire pentru aceeași persoană, pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea pronunțată și nimeni nu poate fi supus urmăririi penale și pedepsei penale de mai multe ori pentru una și aceeași faptă.

Instanța de apel a constatat că, la emiterea ordonanței din 28 septembrie 2015, nu a fost invocat vreunul din temeiurile menționate în vederea posibilității redeschiderii procesului penal în privința lui Popov Gheorghi, făcându-se referire doar la o apreciere incorectă a probelor acumulate anterior și necesitatea efectuării unui șir de măsuri în cauza penală în scopul stabilirii adevărului.

Careva circumstanțe sau fapte recent descoperite care existau la data adoptării ordonanței de scoatere a lui Popov Gheorghi de sub urmărirea penală,

nu au putut fi descoperite și nu s-au stabilit, iar în ordonanța de reluare a urmăririi penale lipsește vre-o motivare sub aspectul că există vre-o circumstanță sau împrejurare, care poate fi catalogată ca faptă nouă ori recent descoperită, sau viciu fundamental, de natură să afecteze ordonanța de scoatere de sub urmărire penală a lui Popov Gheorghii.

Instanța de apel a menționat că, concluziile conținute în ordonanța de anulare a ordonanței de scoatere de sub urmărire penală și reluare a urmăririi penale din 28 septembrie 2015 nu a fost motivată în coraport cu prevederile pct. 7, 8 a Hotărârii Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin.(6) art.63 CPP, nr.26 din 23.11.2010, conform căroră "pentru ca organul de urmărire penală să poată relua urmărirea penală, legislatorul, la alin.(4) art.287 CPP (în vigoare la momentul emiterii ordonanței nominalizate), care stipula că această acțiune se admite numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite, ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente de natură să afecteze hotărârea pronunțată. Acestea sunt unicele circumstanțe, în care intervine derogarea de la principiul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă, consacrat de art.4 din Protocolul nr.7 CEDO și art.22 CPP, care la alin.(2) prevede derogările admisibile.

Instanța de apel a notat că, numai o astfel de interpretare a dreptului de a nu fi urmărit sau judecat de mai multe ori pentru aceeași faptă este în concordanță cu art.21 din Constituție, care stipulează obligația statului de a asigura toate garanțiile necesare apărării persoanei în cadrul procesului judiciar și alin.(1) art.16 din Constituție privind îndatorirea primordială a statului de a respecta și ocroti persoana". În hotărârea CEDO în cauza Ștefan vs. Romania din 06.04.2010 este clar specificat că: "procurorul are obligația de a reflecta pretensele erori înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, iar statul este cel care trebuie să-și asume erorile comise de procuror și aceste erori nu trebuie reparate în detrimentul persoanei vizate în procedura în cauză".

Instanța de apel a subliniat că calitatea de bănuț în privința lui Popov Gheorghii, odată ce a încetat de drept, ca urmare a expirării termenelor prescrite de alin. (2) art. 63 Cod de procedură penală, i-a creat persoanei convingerea fermă că nu mai este bănuț și urmărită penal, adică o situație de certitudine privind finisarea procedurilor penale în privința sa. Nulitatea reluării urmăririi penale, în cazul dat, poate fi invocată la orice etapă a procesului penal de către părți și se ia în considerație de instanță, inclusiv și din oficiu.

Cu referire la prevederile art. 251 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de apel a concluzionat că ordonanța procurorului din 15 septembrie 2016, prin care Popov Gheorghii a fost recunoscut în calitate de învinuit, este lovită de nulitate absolută, iar actele și acțiunile organului de urmărire penală efectuate după expirarea termenului legal de ținere a persoanei în calitate de bănuț, sunt nule.

Instanța de apel a reținut că, printre garanțiile unui proces echitabil, reglementate de art. 6 din Convenția Europeană, se enumeră și faptul că

carențele autorităților nu pot fi imputabile părților și nu trebuie să-i pună într-o situație defavorabilă, ceea ce a fost realizat și în prezenta cauză de către instanța de fond, prin dispunerea condamnării inculpatului Popov Gheorghii, astfel fiind respectate drepturile inculpatului garantate atât de Constituția Republicii Moldova, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, cât și de Codul de procedură penală.

Instanța de apel a constatat că, partea vătămată a înaintat față de Popov Gheorghii acțiune civilă prin care a solicitat încasarea prejudiciului material în sumă de 10565,44 lei și moral de 20 000 lei, însă în cazul în care instanța a conchis că procesul penal în privința inculpatului urmează a fi încetat, în baza temeiurilor de procedură, a fost lăsată fără examinare acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Avtutov Piotr

Instanța de apel a notat că, în apelul declarat partea vătămată Avtutov Piotr și-a rezervat poziția că instanța de fond nu a admis integral acțiunea civilă, legat de cheltuielile suportate în sumă totală de 10 565,44 lei, fiind încasată doar suma de 5 789,64 lei, cât nu au fost admise în volum deplin cerințele privind încasarea prejudiciului moral pe care-l estimează la suma de 20 000 lei, fiind admisă în această parte doar suma de 5000 lei, care nu este proporțională suferințelor psihice suportate în urma acțiunilor huliganice ale lui Popov Gheorghii.

Instanța de apel a considerat că, pedeapsa penală stabilită inculpatului este proporțională acțiunilor comise.

De asemenea, instanța de apel a conchis că, apelul părții vătămate ca fiind neîntemeiat, or, procesul penal în privința lui Popov Gheorghii este încetat și nu este cazul ca instanța de apel să se pronunțe asupra acțiunii civile, deoarece procesul penal în privința lui Popov Gheorghii a fost încetat pe motive de procedură.

6. Decizia instanței de apel, a fost atacată cu recurs ordinar de către:

- procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, prin care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei pentru rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecători;

- partea vătămată Avtutov Piotr, prin care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie menținută hotărârea primei instanțe, deoarece apelul a fost greșit admis.

6.1. În motivarea recursului ordinar, procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, a menționat că:

- instanța de apel la pronunțarea sentinței de încetare, urma să descrie fapta infracțională incriminată că fiind săvârșită de către inculpat și să dea apreciere probelor prezentate de acuzare, cercetându-le în ședințele de judecată. Or, inculpatul nu a fost achitat de comiterea infracțiunii incriminate;

- instanța de apel a omis și faptul că partea descriptivă a deciziei instanței de apel trebuie să corespundă cerințelor stipulate la art. 394 Cod de procedură penală;

- instanța de apel nu a analizat probele existente la materialele dosarului și nu s-a expus asupra probelor în vederea probării vinovăției inculpatului;

- instanța de apel în conținutul deciziei, nu a descris fapta infracțională imputată, doar s-a limitat la accentuarea faptului că nu au fost respectate prevederile art.63 Cod de procedură penală, prin depășirea termenului de ținere a inculpatului în calitate de bănuț;

- instanța de apel nu a ținut cont de explicațiile expuse în pct. 22.2 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a RM nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel;

- instanța de apel, adoptând o decizie de încetare a procesului penal, urma să constate în partea descriptivă a deciziei adoptate fapta prejudiciabilă săvârșită de către inculpat;

- ordonanța procurorului ierarhic superior din 28 septembrie 2015 privind reluarea urmăririi penale, și nici ordonanța de punere sub învinuire a lui Popov Gheorghe din 15 septembrie 2016 nu au fost contestate de către partea apărării și învinuitul în condițiile legale;

- hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6.2. În motivarea recursului ordinar, partea vătămată Avtutov Piotr, a menționat că:

- instanța de apel eronat a considerat ordonanța procurorului din 19 august 2015 privind încetarea urmăririi penale ca fiind irevocabilă și neanulată conform legislației în vigoare;

- ordonanța din 19 august 2015 a fost contestată în termen legal, în ordinea controlului ierarhic superior, care ulterior a fost anulată;

- fapta a fost calificată greșit;

- instanța de apel nu a luat în considerație patru încheieri judecătorești privind plângerile sale;

- după acumularea probelor, conform art.287 alin. (4) Cod penal, (în redacția anilor 2015-2016), în termen legal procurorul a înaintat învinuirea inculpatului conform art.281, 282 Cod de procedură penală, iar instanța de fond a recunoscut vinovat inculpatul Popov Gheorghe de comiterea infracțiunii;

- motivarea soluției a fost expusă neclar, contrar art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, fapt pentru care a afectat soluția instanței;

- judecătorul de instrucție prin încheierea din 02 octombrie 2015 a încetat cauza în legătura cu înlăturarea încălcărilor procurorului, iar această încheierea nu a fost contestată de către nimeni, de asemenea nu a fost atacată și încheierea din 06 octombrie 2016, prin care instanța de judecată s-a expus că principiul „non bis in idem” nu poate fi aplicat la această etapă.

7. Asupra recursului declarat, a fost depusă referință de către inculpatul Popov Gheorghe, prin care a expus că motivele invocate în recurs au constituit

obiect de examinare în instanța de apel, iar hotărârea contestată conține motive legale pe care se întemeiază soluția.

8. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursurile urmează a fi admise conform prevederilor art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri neîntemeiate, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul penal consideră incidente la caz prevederile art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală din următoarele considerente.

Conform art.414 Cod de procedură penală, Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel, instanțele de apel urmează să constate dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală. În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La caz, autorii recursurilor își întemeiază solicitările pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, invocând următoarele cazuri de casare: instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apeluri și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Verificând criticile expuse în recursurile declarat, în raport cu lucrările cauzei, Colegiul penal lărgit constată, că acestea sunt întemeiate, deoarece instanța de apel nu a ținut cont în deplină măsură de rigorile prevăzute de art. 414 Cod de procedură penală, nu a judecat cauza sub toate aspectele și nu a dat răspunsuri argumentate și complete la motivele invocate în apelurile declarate.

În esență, procurorul menționează în recursul depus precum că, instanța de judecată nu a analizat în ansamblu probele existente la materialele

dosarului și nu s-a expus asupra probelor întru probarea vinovăției inculpatului.

În acest sens, reieșind din conținutul hotărârii instanței inferioare, Colegiul penal scoate în evidență faptul că, instanța de apel, nu a descris fapta infracțională, limitându-se doar la acel fapt că nu au fost respectate prevederile art.63 Cod de procedură penală, fiind depășit termenul de ținere a inculpatului în calitate de bănuț.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit consideră, că în speță instanța de apel nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, nu a cercetat cumulul de probe, fiind prezentă discrepanța între cele reținute de instanțele de fond și conținutul real al probelor, ignorarea unor aspecte evidente, ce au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature, în lipsa unei motivări ample a tuturor circumstanțelor cauzei, la pronunțarea soluției de încetare a cauzei privind învinuirea lui Popov Gheorghe în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal.

În conformitate cu prevederile art.417 alin(1) pct.8) din Codul de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus , după caz la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

Prin urmare, instanța de recurs constată, că instanța de apel urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, corectitudinea încadrării juridice a acțiunilor lui Popov Gheorghe în coroborare cu probele administrate, pe care urma să le aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și în concluziile sale să motiveze admiterea unor probe sau respingerea altora (art. 394 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală.

Evitând aplicarea întocmai a acestor prevederi legale, instanța de apel nu a apreciat probele prezentate de procuror, fără a descrie, analiza și a motiva convingător concluzia sa în conformitate cu prevederile art. 414 Cod de procedură penală.

Pe parcursul examinării cauzei în prima instanță, cât și în instanța de apel, inculpatul și avocatul acestuia au solicitat pronunțarea unei sentințe de achitare pe învinuirea înaintată.

În cadrul ședinței judiciare în instanța de apel, partea apărării nu a înaintat obiecții cu privire la pretinsa ilegalitate a reluării urmăririi penale, precum nu a solicitat încetarea procesului penal. Totodată Colegiul judiciar s-a rezumat la raționamentele privitor la încetarea procesului penal în privința lui Popov Ghenadie considerând ca fiind întemeiate pretențiile apărării, deși, în fapt ultimii au solicitat pronunțarea unei sentințe de achitare. În același timp, instanța de apel, potrivit procesului verbal al ședinței de judecată a dispus examinarea tuturor probelor acuzării și apărării, însă acestea nu au fost obiectul de analiză în conținutul deciziei pronunțate.

Astfel, Colegiul penal s-a axat unilateral doar pe argumentarea soluției emise în final, reieșind din prevederile art.63, art.287 pct.8),9), art.332 alin.(1), 391 alin.(1) pct.6) din Codul de procedură penală.

În contextul dat, Colegiul penal consideră că concluziile instanței de apel privind casarea sentinței primei instanțe care a dispus condamnarea lui Popov Gheorghii în baza art. 287 alin.(3) Cod penal, sunt pripite, iar decizia nu este motivată sub acest aspect, ne fiind analizate probele la care procurorul, precum și partea apărării au făcut referire.

Este de menționat că, nici încheierea judecătorului de instrucție din 06.10.2016, precum și Decizia Curții de Apel Cahul din 23.12.2016, privind respingerea plângerilor înaintate de partea apărării împotriva ordonanțelor procurorului, fiind irevocabile, deși prezintă importanță primordială la soluționarea cererii de apel, nu au fost obiect de cercetare în cadrul ședințelor de judecată în instanța de apel.

Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că în prezenta speță și-au găsit confirmare temeiurile pentru recurs invocate de recurenți și prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), Cod de procedură penală, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, deoarece aceste erori nu pot fi corectate de instanța de recurs.

În lipsa unei ample și convingătoare motivații, Colegiul penal lărgit concluzionează asupra necesității de a casa decizia instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată, unde instanța de apel, urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesuale penale asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat de procuror, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate inculpatului și să verifice corectitudinea încadrării juridice a acțiunilor acestuia în coroborare cu probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le evalueze convenit cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate și toate în ansamblu, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. art. 414, 417, 419 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru și de către partea

vătămată Avtutov Piotr, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 04 iunie 2019, în cauza penală în privința lui *Popov Gheorghe xxxși* dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia, nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la 26 noiembrie 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Catan Liliana